

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, старшого дослідника Пономарьової Тетяни Ігорівни на дисертацію Матвієнка Олександра Вікторовича «Кримінологічна характеристика та запобігання крадіжкам у курортному регіоні Півдня України», представлену на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. Кримінальні правопорушення проти власності протягом усього періоду становлення та розвитку держави були одними із найрозповсюджених видів суспільно небезпечних діянь, оскільки, традиційно, саме корислива та насильницька протиправна діяльність утворює ядро кримінальних правопорушень. Із урахуванням наведеного, очевидним є те, що система запобігання майновій (корисливій) злочинності має враховувати не тільки тенденції, зумовлені певним етапом державотворення, а і регіональні особливості розподілу кількісно-якісних показників. На сьогоднішній день, регіональна кримінологія знаходиться на етапі активного розвитку, що можна пояснити як з точки зору специфіки детермінаційних комплексів та розподілів кримінальних правопорушень за видами відповідно до регіону їх вчинення, так і з точки зору появи нових – військово-політичних чинників, а саме – тимчасової окупації окремих територій України та ведення активних бойових дій, що також призвело до нерівномірного розподілу кримінальних правопорушень за територіальною ознакою.

В умовах агресивної війни російської федерації проти України та її інтенсифікації на Півдні держави, кількість кримінальних правопорушень проти власності значно зросла, більший відсоток від таких протиправних діянь складають саме крадіжки, що зумовлено географічними, ретроспективними, соціально-демографічними, економічними та кримінологічними факторами. Водночас аналіз останніх стратегічних документів свідчить про те, що наразі регіональні фактори та чинники кримінальних правопорушень ігноруються під час довгострокового планування, а існуючі заходи, які диференціюються за різними обласними одиницями дублюються, що призводить до зростання кількісного та негативної зміни якісних показників злочинності в державі. Необхідно відмітити, що кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень за територіальною ознакою також значно відрізняється, що відтворюється у різних превалюючих детермінаційних комплексах, диференційованих ознак структури особистості кримінального правопорушника та жертви тощо. Особливо яскраво це простежується саме за напрямом загальнокримінальної злочинності взагалі та кримінальних правопорушень проти власності зокрема.

Проте не дивлячись на складність та багатоаспектність проблем регіонального запобігання кримінальним правопорушенням проти власності, останні залишаються не у повній мірі дослідженими, що негативно відбивається на як на механізмі стратегічного планування, так і на процесі розкриття таких суспільно небезпечних діянь. Отже, наведене свідчить про те, що обрана Матвієнком Олександром Вікторовичем тема дисертаційного

дослідження є своєчасною та актуальною, оскільки його метою є комплексне дослідження кримінологічного феномену крадіжок у курортному регіоні Півдня України та осіб, що їх вчиняють, встановлення основних детермінант та розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо запобігання крадіжкам у курортному регіоні України.

Актуальність роботи також підтверджується тим, що дисертацію виконано відповідно до положень Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020); п. 5.2. «Кримінологічна характеристика злочинності в Україні, регіональні (територіальні) її особливості» додатку 5 наказу МВС України від 16.03.2015 р. № 275 «Про затвердження Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015-2019 років». та Стратегії розвитку наукової діяльності Національної академії правових наук України на 2016-2020 рр. (затвердженою загальними зборами НАПрН України 3 березня 2016 р.). Робота відповідає Національній стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки (затверджена указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021); Пріоритетним напрямом розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності (відповідно до Закону України від 12 січня 2023 року N 2859-IX зі змінами); Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 р. № 454), а також в межах науково-дослідних робіт Одеського державного університету внутрішніх справ «Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер №0116U006773), та згідно з планом науково-дослідницької роботи кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ «Кримінально-правові, кримінологічні та кримінально-виконавчі заходи запобігання злочинності» (державний реєстраційний номер № 012U002156). Тему дисертації затверджено Вченою радою Одеського державного університету внутрішніх справ 30 жовтня 2020 р. (протокол № 3).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність. Про належне підґрунтя дисертаційного дослідження свідчить правильно обраний комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання правових явищ які застосовуються в юридичній науці. Методи дослідження обрані з урахуванням поставленої мети та окреслених завдань дослідження. Методологічною основою дослідження системи запобігання крадіжкам у курортному регіоні Півдня України визначено основні положення та закони діалектики і філософські категорії теорії пізнання в їх єдності розвитку, взаємозв'язку та взаємовпливі (розділи 1–3). На основі системно-структурного методу вдалося виявити динаміку, структуру та інтенсивність крадіжок у курортному регіоні Півдня України, закономірності її змін і систему детермінант; розкрити організацію запобігання суб'єктами правоохоронної діяльності; визначити основні напрями удосконалення цієї

діяльності; обґрунтувати загальні висновки за підрозділами дисертації (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, висновки). Історичний метод дав можливість сформулювати об'єкт дослідження, а також простежити стан наукової розробки питань щодо підходів у розумінні феномену крадіжок у курортному регіоні Півдня України в нерозривному зв'язку з особливостями розвитку законодавства, економічними, соціальними та демографічними процесами в історичній ретроспективі (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3). Логіко-нормативний метод дозволив здійснити аналіз функцій, завдань і повноважень суб'єктів запобігання крадіжкам у курортному регіоні Півдня України (підрозділи 3.1, 3.2, 3.3.). Соціологічні методи дослідження використано під час судових вироків, думки фахівців щодо досліджуваних наукових питань (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3). Порівняльно-правовий (компаративістський) метод дозволив виявити позитивний вітчизняний та зарубіжний досвід запобігання крадіжкам у курортному регіоні Півдня України, а також в інших країнах (підрозділи 1.1, 1.2, 3.3). Статистичний метод та метод моделювання використовувалися при обробці емпіричних даних та опрацюванні кримінологічної характеристики корисливих злочинів проти власності у великих містах, а так само під час вивчення особи злочинця та потерпілих від цих злочинів (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3.).

Нормативно-правову та теоретичну базу дисертації становлять Конституція України, закони і підзаконні нормативно-правові акти України станом на 20 лютого 2024 р.. В роботі також використані результати досліджень, висвітлені у зарубіжній та вітчизняній науковій літературі з кримінології, кримінального, кримінально-виконавчого права, філософії, соціології, географії, психології, історії, що містить наукові результати про феномен крадіжок, їх регіональні особливості, детермінацію та запобігання вказаним кримінальним правопорушенням на регіональному рівні. Емпіричну базу дослідження становлять дані кримінально-правової статистики Офісу Генерального прокурора про стан та структуру кримінальних правопорушень за 2017-2023 рр., аналітичні огляди Національної поліції України, Верховного Суду, дані судової статистики за 2017–2023 рр.; статистична звітність Державного комітету статистики України за 2017–2023 рр.; результати вивчення 180 вироків за вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних з крадіжками на території Одеської, Миколаївської та Херсонської областей у 2017-2023 рр.; 150 повідомлень на інформаційних Інтернет-порталах за 2019–2023 рр.. В роботі також використано власний досвід роботи слідчого у підрозділах Національної поліції України.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що є дисертація є одним із перших досліджень, в якому представлено ґрунтовну кримінологічну характеристику, систему детермінант та запропоновано заходи запобігання крадіжкам у курортному регіоні Півдня України. Проведене дослідження дозволило обґрунтувати нові положення, висновки і рекомендації, що мають як теоретичне, так й практичне значення, зокрема:

уперше:

- наведено періодизацію становлення та розвитку досліджень в курортному регіоні півдня України. Встановлено, що в історичній ретроспективі дослідження феномену крадіжок у середовищі курортного типу зароджувалося у межах вивчення географії, екології та топографії злочинності. Перший етап досліджень пов'язаний із роботами вчених початку XVIII–XIX століття (Г. Тард, А. Геррі, А. Кетле, Ч. Ломброзо). Другий етап характеризувався вивченням територіальних відмінностей злочинності та міської урбаністики у XX – початку XXI сторіччя (Г.Й. Шнайдер, С.М. Алфьоров, В.В. Голіна, В.П. Філонов, В.І. Шакур та ін). Третій – сучасний етап початок XXI сторіччя визначився формуванням регіональних особливостей злочинності у самостійний об'єкт наукових досліджень (А.М.Бабенко, В.С. Батиргареєва, Б.М. Головкін, В.Я. Конопельський, Є.С. Назимко, О.І. Остроглядюв, І.М. Чекмарьова, О.О. Шкута та ін.), де корислива злочинність та крадіжки у курортному регіоні Півдня України сформувалися у окремий напрям наукових досліджень;

- наведено кримінологічну характеристику крадіжок у курортному регіоні Півдня України. У курортному регіоні Півдня України з початком війни зафіксовано негативну криміногенну обстановку, яка обумовлюється стабільно високою кількістю вчинених крадіжок, їх домінуванням у структурі корисливих посягань на власність у регіоні їх негативною динамікою, високою інтенсивністю, зростанням рівня латентності, яскраво вираженими територіальними особливостями та географією крадіжок; зростає їх зорганізованість, фіксується поява нових форм, видів та способів вчинення крадіжок; підвищеному впливі цих злочинів на криміногенну обстановку в курортному регіоні тощо; важливою ознакою досліджуваних злочинів є той факт, що вони у кілька разів збільшуються протягом курортного сезону, а розширюється коло осіб, які стають жертвами крадіжок: заможні особи, переселенці, місцеві жителі, відпочивальники, гості регіону, військовослужбовці та цивільні особи, які прибули в регіон для лікування, реабілітації чи відпочинку;

- доведено, що систему детермінант, що обумовлюють кількісно якісні показники крадіжок у курортному регіоні Півдня України. Війна розглядається в якості провідного детермінанта, що обумовлює негативні зміни стану крадіжок у курортному регіоні, що підсилює дію усіх інших: воєнно-політичних; географічних; рекреаційних; соціально-економічних, нормативно-правових, організаційно-управлінських, соціально-демографічних; морально-психологічних, культурно-виховних; освітніх; віктимологічних тощо;

- виявлено особливості кримінологічної характеристики осіб, які вчинили крадіжки у курортному регіоні Півдня України, як правило, це: особа чоловічої статі, віком від 18 до 39 років (75 %), громадянин України (у середньому 95 %), українець (86,5 %), міський житель (близько 80 % випадків), із повною загальною та базовою загальною середньою освітою (87 %), працездатний, але такий, що ніде не працює та не навчається (82 %),

неодружений (74 %). Цей суб'єкт має досвід кримінальних посягань на різноманітні суспільні відносини (31 % раніше вчиняли кримінальні правопорушення, з яких 21,5 % осіб – мали не зняту і непогашену судимість), характеризуються активною поведінкою (особа свідомо вчинила крадіжку, усвідомлювала наслідки власних дій – 87,5%), в основному діє поодиночці (близько 97 % осіб), скоїла крадіжку у тверезому стані (близько 3-4 % осіб при вчиненні крадіжок перебували у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння). Характеризується низьким рівнем морального розвитку, правової свідомості, відповідальності та емпатії.

удосконалено:

- кримінологічне визначення курортний регіон Півдня України в сучасних реаліях та у вимірі воєнного стану під яким розуміється – сукупність подібних за географічними, природними, соціально-господарчими та кліматичними ознаками територіально-просторових систем, розташованих у Південній частині України, в межах соціально-економічного тяжіння Одещини, що характеризуються лікувально-оздоровчими властивостями, наявністю природно-лікувальних ресурсів, а також певними кримінологічними, історичними, економічними, демографічними, соціально-культурними параметрами, для яких визначальним є надання оздоровчих, реабілітаційних, туристичних та культурно-відпочивальних послуг особам під час їх лікування, реабілітації чи відпочинку. В умовах воєнного стану, в силу безпекових складових, курортна та туристична привабливість і значення Херсонської та Миколаївської областей, тимчасово істотно знизилася. І навпаки, роль та значення курортних властивостей Одеського регіону у наданні послуг з лікування, відпочинку та реабілітації поранених військових та цивільних істотно підсилилися;

- сучасну концептуально-методологічну модель дослідження крадіжок у курортному регіоні Півдня України; визначено за основу соціально-географічний та регіональний підходи, які на основі специфічних наборів методів дають змогу вивчати крадіжки та їх кримінологічні властивості у регіоні курортного типу в ракурсі складної взаємодії соціологічних, історичних, природних, рекреаційних, культурних, економічних та географічних підструктур, у сполучі із суб'єктивними чинниками, які мають домінуючий вплив на зміни кримінологічних показників і це є інформаційно-аналітичним підґрунтям для побудови ефективної системи запобігання та профілактики крадіжок в курортному регіоні Півдня України;

- положення про те, що сучасні крадіжки використовують соціально-економічні наслідки війни у країні та збільшують свою злочинну активність особливо в регіонах курортного типу. Їх протиправні дії спрямовуються на різноманітні категорії осіб (як на заможні, так і на тих, хто опинився у скрутному матеріальному становищі): місцевих жителів; переселенців; військовослужбовців; осіб прибулих з окупованих територій, із зон безпосередніх бойових дій тощо. У курортному регіоні крадіжки, крім традиційних форм вчинення крадіжок, використовуючи воєнний стан, злочинці часто спеціалізуються на викраданні майна після влучень у магазини, склади,

житлові будинки, а також на викраденні майна із будівель, які особи тимчасово залишили внаслідок бойових дій;

- теоретичне розуміння типової моделі програми віктимологічного запобігання крадіжкам в курортному регіоні Півдня України, яка має містити наступні елементи: аналітичні, що включають стислу віктимологічну характеристику потенційних соціальних груп, що стають жертвами крадіжок, кримінологічну інформацію щодо стану злочинності у курортному регіоні та у відповідних районах; найбільш типові дані про явища і процеси, що сприяють вчиненню крадіжок, як виду корисливих злочинів у регіоні та осіб, схильних до такої діяльності; прогностичні, що містять відомості про майбутній стан загальносоціальних явищ і процесів; контрольні, що вказують окреслюють розподіл сил та засобів запобігання, конкретних виконавців і перелік віктимологічних запобіжних заходів зі строками виконання і контролю (поточного, проміжного та підсумкового).

дістало подальшого розвитку:

- ідея, що стратегія загально соціального та спеціально-кримінологічного запобігання крадіжкам у курортному місті України має включати такі основні напрями: 1) покращення умов проживання у регіоні шляхом впровадження комплексу заходів без пекового, соціального, економічного, культурного та політичного характеру; 2) формування захищеного середовища курортного регіону від воєнних та кримінологічних загроз; 3) профілактичний контроль за поведінкою жителів та гостей регіону шляхом впровадження сучасних технічних засобів відеоспостереження, моніторингу в режимі реального часу та контролю; 4) посилення поліцейського контролю за середовищем курортного регіону; 5) налагодження взаємодії із військовими та громадськими формуваннями з метою сумісного патрулювання, оперативне виявлення та припинення вчинених правопорушень; 6) віктимологічна профілактика крадіжок;

- теоретичні положення що удосконалення системи запобігання крадіжкам у курортному регіоні Півдня України передбачає побудову системної роботи правоохоронної системи за такими основними видами діяльності: 1) розробка загальнодержавних та регіональних програм запобігання злочинності (в тому числі і таким її видам, як крадіжки у курортному регіоні) в умовах воєнного стану; 2) побудова інформаційно-аналітичного забезпечення роботи правоохоронних органів з урахуванням можливостей кримінологічного забезпечення та сучасних інформаційно-аналітичних систем «Аркан», «Армор», «Гарт-1», «Оберіг», «Резерв+» тощо; 3) впровадження у правоохоронну діяльність курортного регіону та використання сучасних Ситуаційних центрів управління поліцейськими нарядами за допомогою розвинутої системи контролю, відео спостереження, моніторингу та реагування на правопорушення на основі GIS та GPS – технологій; 4) належне матеріально-технічне забезпечення правоохоронних органів; 5) налагодження міжвідомчого, міжрегіонального та міждержавного співробітництва у сфері протидії корисливій злочинності (в тому числі і крадіжкам) у курортному регіоні; 6) посилення протидії професійній

корисливій злочинності та її організованим формам; 7) підготовка та перепідготовка кадрів для правоохоронних органів з урахуванням сучасних викликів воєнного стану; 8) науково-методичне забезпечення законотворчого процесу та правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану.

Значимість результатів дисертаційного дослідження. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені у дисертації рекомендації, висновки і пропозиції можуть бути використані: у науково-дослідній роботі – як теоретична база для наукових досліджень у сфері запобігання крадіжкам у курортних регіонах Півдня України (акт впровадження від 15 квітня 2024 р.); у навчальному процесі – під час підготовки навчально-методичних видань та у проведенні навчальних занять із дисциплін «Кримінологія», «Кримінологія та профілактика правопорушень», «Кримінальне право України (акт впровадження від 15 квітня 2024 р.); у правотворчій діяльності – під час вдосконалення нормативно-правових актів із запобігання крадіжкам у курортних регіонах Півдня України; у правозастосовній сфері – в якості заходів з підвищення ефективності запобігання крадіжкам у курортних регіонах Півдня України.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано у 8 наукових працях, з яких: 4 – статті в наукових фахових виданнях України (1 у співавторстві), 4 тезах матеріалів конференцій.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушення академічної доброчесності. Аналіз змісту дисертації не виявив текстових запозичень та інших фактів порушення академічної доброчесності.

У цілому позитивно оцінюючи рецензоване дослідження, необхідно звернути увагу на окремі спірні положення, які потребують роз'яснення або додаткової аргументації під час захисту дисертації.

1. У висновках до дисертаційного дослідження автор вказує, що війна ним розглядається в якості провідної детермінанти, що обумовлює негативні зміни стану крадіжок у курортному регіоні, що підсилює дію усіх інших: воєнно-політичних; географічних; рекреаційних; соціально-економічних, нормативно-правових, організаційно-управлінських, соціально-демографічних; морально-психологічних, культурно-виховних; освітніх; віктимологічних тощо. Водночас не у повній мірі зрозуміло, як саме автор диференціює війну як основну детермінанту та військово-політичні чинники, які нею підсилюються. Фактично, обидві із наведених детермінант є елементами одного цілого, у зв'язку із чим їх поділ на дві самостійні одиниці є не у повній мірі аргументованим.

2. У третьому розділі дисертаційного дослідження автор розглядає особливості загальносоціального та спеціально-кримінологічного запобігання крадіжкам у курортному регіоні Півдня України, визначає напрями удосконалення запобігання крадіжкам у курортному регіоні Півдня України, а також узагальнює та доопрацьовує напрями віктимологічної профілактики крадіжок у курортному регіоні Півдня України. Проте, не у повній мірі зрозумілим є, по-перше, використання різних механізмів боротьби зі злочинністю – дисертант розглядає саме віктимологічну профілактику, а не

віктимологічне запобігання, що було б більш доцільним як з композиційної точки зору, так і з точки зору того, що запобігання включає більш широкий перелік заходів кримінологічного впливу на злочинність, ніж профілактика. По-друге, сумнівним є і виокремлення віктимологічного напрямку у самостійний, оскільки вже тривалий час в кримінологічній науці сталою є думка про те, що віктимологічна протидія кримінальним правопорушенням входить до системи спеціально-кримінологічного запобігання.

3. Розглядаючи жертв крадіжок, дисертант зауважує, що під ними доцільно розуміти фізичних або юридичних осіб, які стали жертвою крадіжки у місцевості, призначеній для відпочинку та рекреації. Це може включати в себе туристів, відпочиваючих, готелі, ресторани та інші суб'єкти, які перебувають або діють в зазначеній туристичній області та піддаються крадіжкам різного роду. Зокрема, це визначення охоплює тих, хто піддався впливу крадіжок у зоні відпочинку та враховує специфіку цього контексту, де можливість вчинення кримінальних правопорушень пов'язана з туристичною інфраструктурою та особливостями поведінки осіб, які перебувають на відпочинку.

Необхідно відмітити, що наведена дефініція є достатньо дискусійною, оскільки традиційно, у науках кримінально-правового циклу поняття «жертви» та «потерпілого» диференціюються за ознакою того, що «жертва», має більш широкий перелік кримінологічно значущих характеристик та є такою з моменту вчинення щодо неї кримінального правопорушення. Потерпілий – поняття суто кримінальне процесуальне, оскільки права і обов'язки потерпілого виникають в особи з моменту подання заяви про вчинення щодо неї кримінального правопорушення або заяви про залучення її до провадження як потерпілого. Отже, якщо відповідно до чинного кримінального процесуального законодавства, юридична особа може вважатись потерпілим від кримінального правопорушення, то у випадку набуття такою особою статусу жертви та взагалі доцільності вважати можливість юридичної особи бути саме жертвою суспільно небезпечного діяння, під час захисту дисертанту доцільно навести додаткові аргументи щодо своєї позиції. Тим більше, що ані структури жертви-юридичної особи, ані відповідної типології таких жертв автором не було визначено.

4. В дисертації автор неодноразово звертає увагу на підвищення кількості крадіжок гуманітарної допомоги. Водночас, з огляду на це, було б доцільним розглянути також і кримінальне правопорушення, передбачене ст. 201-2 КК України, в якій встановлено кримінальну відповідальність за незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги, оскільки більшість із запропонованих у диспозиції форм реалізації об'єктивної сторони такого протиправного діяння можуть корелюватись із незаконним заволодінням такого майна. Такий підхід надав би можливість поглибити дослідження та наблизити його до реалій, зумовлених дією особливого правового режиму воєнного стану.

5. Незначним недоліком також є те, що, розглядаючи особливості запобігання досліджуваному кримінальному правопорушенню, автор майже повністю ігнорує правові заходи, зокрема – удосконалення норм національного кримінального законодавства.

6. У роботі автор вказує, що стратегія запобігання крадіжкам у курортному місті України має включати такі основні напрями: 1) покращення умов проживання у регіоні шляхом впровадження комплексу заходів безпекового, соціального, економічного, культурного та політичного характеру; 2) формування захищеного середовища курортного регіону від воєнних та кримінологічних загроз; 3) профілактичний контроль за поведінкою жителів та гостей регіону шляхом впровадження сучасних технічних засобів відеоспостереження, моніторингу в режимі реального часу та контролю; 4) посилення поліцейського контролю за середовищем курортного регіону; 5) налагодження взаємодії із військовими та громадськими формуваннями з метою сумісного патрулювання, оперативне виявлення та припинення вчинених правопорушень; 6) віктимологічна профілактика крадіжок.

Проте, наведені напрями є універсальними як з точки зору виду кримінального правопорушення, так і з точки зору їх дії у різних правових режимах. Наприклад, автор вказує, що запобігання крадіжкам в курортному регіоні в умовах воєнного стану має здійснюватися з урахуванням об'єктивних реалій і можливостей у правозастосовній діяльності. Пріоритетними є вдосконалення законодавства та реалізація кримінально-правової політики, усунення соціально-економічних, психологічних та інших причин та умов корисливої злочинності, покращення якості життя населення, зменшення рівня безробіття тощо. Як видається, всі ці заходи мають застосовуватись і у мирний час. Отже, для уточнення своєї позиції та більшої репрезентативності запропонованих напрямів було б доцільним у додатках запропонувати проєкт такої стратегії, що надало б можливість виокремити та довести їх новизну.

Проте, висловлені зауваження є дискусійними та не впливають на позитивну оцінку дисертаційного дослідження О.В. Матвієнка.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Матвієнка Олександра Вікторовича «Кримінологічна характеристика та запобігання крадіжкам у курортному регіоні Півдня України» є завершеною роботою, сформульовані у ній наукові результати містять елементи наукової новизни, які мають теоретичне і практичне значення для кримінологічної науки. Дисертаційне дослідження відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (в редакції постанови КМУ від 19 травня 2023 року № 502), наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 31 травня 2019 року № 759), та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами, внесеними згідно з постановою КМУ від 19 травня 2023 року № 502), а її автор – Матвієнко Олександр Вікторович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право.

Офіційний опонент:

**завідувач науково-дослідної лабораторії
з проблем запобігання кримінальним правопорушенням
факультету №3 Донецького державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук,
старший дослідник**

Тетяна ПОНОМАРЬОВА

Підпис Пономарьової Тетяни Ігорівни засвідчую

**Начальник відділу
документування службової діяльності**

Юлія МЕРКУЛОВА

